

REVÍZIJAS PALĀTA

Eiropas Revīzijas palāta ir atbildīga par ES finanšu revīziju. Palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve.

JURIDISKAIS PAMATS

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 285. līdz 287. pants.

STRUKTŪRA

A. Locekļi

1. Skaits

Eiropas Revīzijas palātā darbojas pa vienam loceklim no katras dalībvalsts (ar Nicas līgumu tika oficiāli noteikta procedūra, kura līdz tam darbojās tikai kā pieņemtā prakse), tādējādi veidojot 28 pārstāvju kolēģiju.

2. Prasības

Locekļus izraugās no personām, kas:

- savā valstī darbojušās vai darbojas neatkarīgās revīzijas iestādēs vai ir īpaši kvalificētas šim amatam;
- apliecina, ka viņu neatkarība nav apšaubāma.

3. Iecelšana amatā

Revīzijas palātas locekļus ieceļ:

- Padome ar kvalificētu balsu vairākumu,
- pēc katras dalībvalsts ieteikuma attiecībā uz tās kandidātu Revīzijas palātas locekļa amatam,
- pēc apspriešanās ar Parlamentu.

B. Mandāta veids

1. Termiņš

Seši gadi, un termiņu var atjaunot. Priekšsēdētāja pilnvaru termiņš ir trīs gadi, un viņu var iecelt amatā atkārtoti.

2. Statuss

Uz Revīzijas palātas locekļiem attiecas tās pašas privilēģijas un tā pati imunitāte, kas uz Eiropas Savienības Tiesas tiesnešiem.

3. Pienākumi

Revīzijas palātas locekļi, "veicot savus pienākumus, ir pilnīgi neatkarīgi". Tas nozīmē, ka, veicot savus pienākumus:

- viņi nedrīkst prasīt un pieņemt nevienas ārējās struktūras norādījumus;
- viņiem jāatturas no jebkādas rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem;
- viņi nedrīkst iesaistīties nekādā citā algotā vai nealgotā profesionālā darbībā;
- viņus var atstādināt no amata ar Tiesas lēmumu, ja viņi neievēro šos nosacījumus.

C. Organizācija

Revīzijas palātas priekšsēdētāju ievēlē no locekļu vidus, un viņa pilnvaru termiņš ir trīs gadi.

Viņu var ievēlēt atkārtoti. Revīzijas palātā ir piecas apakšpalātas, un katra no tām ir atbildīga par konkrētām izdevumu un ieņēmumu jomām. Katrai apakšpalātai ir divas atbildības jomas: pirmkārt, pieņemt īpašos ziņojumus, īpašos gada ziņojumus un atzinumus, otrkārt, sagatavot apsvērumu projektus gada pārskatiem par ES vispārējo budžetu un Eiropas Attīstības fondu un atzinumu projektus, kurus pieņem Revīzijas palāta kopumā.

Apakšpalātas papildina divas horizontālas komitejas:

- Revīzijas kvalitātes kontroles komiteja, kas nodarbojas ar Revīzijas palātas revīzijas politiku, standartiem un metodoloģiju, revīzijas atbalstu un attīstību, kā arī revīzijas kvalitātes kontroli, un
- Administratīvā komiteja, kas nodarbojas ar visiem administratīvajiem jautājumiem un lēmumiem par komunikāciju un stratēģiju.

PILNVARAS

A. Revīzijas palātas revīzijas

1. Revīzijas tvērums

Revīzijas palātas kompetencē ietilpst jebkuru Savienības vai tās struktūru ieņēmumu un izdevumu pārskatu pārbaude. Revīzijas palāta veic revīzijas, lai gūtu pamatotu pārliecību par šādiem aspektiem:

- Eiropas Savienības gada pārskatu ticamība,
- pakārtoto darījumu likumība un pareizība un
- finanšu pārvaldības pareizība.

2. Revīzijas metodes

Revīzijas palātas revīzija notiek nepārtraukti, un to var veikt pirms attiecīgā finanšu gada bilances slēgšanas. Revīziju veic, pamatojoties uz dokumentiem, un to var veikt arī uz vietas:

- ES iestādēs,
- visās struktūrās, kuras Savienības vārdā pārvalda ieņēmumus un izdevumus,
- jebkuras tādas fiziskas vai juridiskas personas telpās, kas saņem ES budžeta līdzekļus.

Dalībvalstīs revīziju veic saziņā ar attiecīgās valsts kompetentām revīzijas iestādēm vai dienestiem. Šo iestāžu pienākums ir iesniegt Revīzijas palātai visus dokumentus vai informāciju, kas tai ir vajadzīga, lai veiktu savu uzdevumu.

Revīzijas palātai nav izmeklēšanas pilnvaru. Tādēļ tā par korupcijas gadījumiem un līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu, izmantojot organizētu noziedzību, ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), kas tad šos gadījumus izmeklē.

3. Citas pilnvaras

Pēc veiktajām revīzijām Revīzijas palāta iesniedz Parlamentam un Padomei ikgadēju ticamības deklarāciju (*DAS* – franču valodas termina *déclaration d'assurance* abreviatūra) par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Revīzijas palāta publicē:

- gada pārskatu par ES attiecīgā finanšu gada budžeta izpildi, kurā ietverta ticamības deklarācija un kuru nosūta ES iestādēm un publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* kopā ar iestāžu atbildēm uz Revīzijas palātas apsvērumiem;
- ticamības deklarāciju attiecībā uz Eiropas Attīstības fondu (EAF);
- ģpašos ziņojumus par sevišķi aktuāliem jautājumiem, jo ģpaši saistībā ar pareizu finanšu pārvaldību;
- ģpašus gada ziņojumus par ES struktūrām;
- publikācijas, kuru pamatā ir kāda jautājuma izskatīšana:
 - vispārējā stāvokļa apskatus, kuros tiek iztirzāti plaši temati saistībā ar jautājumiem, kas ir tieši saistīti ar Revīzijas palātas pilnvarām, pamatojoties uz tās veikto izpēti un uzkrāto pieredzi,
 - informatīvus apskatus, t. i., aprakstošus un analītiskus dokumentus par politiku vai pārvaldību, kuros tiek skatīti konkrēti temati, un
 - ātros stāvokļa apskatus par ļoti šauriem, specifiskiem jautājumiem vai problēmām.

B. Padomdevēja pilnvaras

Pamatojoties uz LESD 287. panta 4. punktu, citas iestādes var aicināt Revīzijas palātu izteikt atzinumu, ja tās uzskata to par lietderīgu. Revīzijas palātas atzinums ir obligāts gadījumā, kad Padome:

- pieņem finanšu regulas, ar kurām precizē budžeta apstiprināšanas un izpildes, kā arī pārskatu iesniegšanas un revīzijas procedūru;
- nosaka metodes un procedūru, ar ko Komisijas rīcībā nodod ES pašu resursus;
- izstrādā noteikumus par finanšu kontrolieru, kredītrīkotāju un grāmatvežu atbildību vai
- pieņem krāpšanas apkarošanas pasākumus.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA UN KĻŪDU ĪPATSVARŠ

Revidenti ir snieguši pozitīvu atzinumu par 2017. gada ES pārskatu ticamību, proti, tos apstiprinājuši, kā tas ir bijis ik gadu kopš 2007. gada. Ieņēmumos 2017. gadā nebija būtisku kļūdu.

Arī lielākajā daļā 2017. gada izdevumu būtisku kļūdu nebija. Tāpēc jau otro gadu pēc kārtas Revīzijas palāta sniedza atzinumu ar piezīmēm (nevis negatīvu atzinumu) par pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību (šī ir otrā reize, kopš Revīzijas palāta sāka sniegt gada ticamības deklarāciju 1994. gadā). Kopumā pēdējo desmit gadu laikā ir notikuši ievērojami uzlabojumi – laikā no 2006. līdz 2011. gadam Komisijai izdevās uzlabot finanšu pārvaldību, kļūdu īpatsvaru samazinot no 7 % 2006. gadā līdz 3,9 % 2011. gadā. Lai gan kļūdu īpatsvars 2012. gadā pieauga līdz 4,8 %, kopš tā laika šis rādītājs katru gadu ir uzlabojies – 4,7 % (2013), 4,4 % (2014), 3,8 % (2015), 3,1 % (2016), un visbeidzot 2,4 % 2017. gadā.

Revīzijas palāta savā 2017. gada pārskatā norādīja, ka joprojām pastāv dažas problēmas, jo īpaši gadījumos, kad maksājumi no ES budžeta saņēmējiem tiek veikti, pamatojoties uz deklarācijām par izmaksām, kas viņiem iepriekš radušās, piemēram, lauku attīstības un kohēzijas jomā. Attiecībā uz dažām kļūdām, ko tā konstatēja, piemēram, lauku attīstības maksājumos, bija pieejama pietiekama informācija par šīm kļūdām, lai tās tiktu novērstas vai atklātas un labotas, un attiecībā uz vēl lielāku daļu no ES budžeta būtu bijis iespējams sasniegt kļūdu līmeni, kas ir zemāks par 2 % sliekšni. Revīzijas palāta arī norādīja, ka Komisija lēmumu pieņemšanā joprojām var labāk izmantot informāciju par sniegumu un var izveidot iekšēju kultūru, kas būtu vairāk vērsta uz sniegumu.

EIROPAS PARLAMENTA LOMA

Revīzijas palāta tika izveidota 1977. gadā pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas. Par pilntiesīgu Savienības iestādi tā kļuva 1993. gadā. Kopš tā laika Revīzijas palāta palīdz Parlamentam un Padomei veikt to uzdevumus budžeta kontrolē un izpildē.

Gada pārskats un īpašie ziņojumi tiek ņemti par pamatu ikgadējā budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrā, kuras laikā Parlaments no politiskā viedokļa izvērtē Revīzijas palātas ziņojumus. Revīzijas palātas locekļus aicina iepazīstināt ar saviem ziņojumiem Parlamenta komitejas sanāksmēs un atbildēt uz EP deputātu jautājumiem.

Katru gadu Revīzijas palāta un Parlamenta Budžeta kontroles (CONT) komiteja organizē vairākas sanāksmes, kurās CONT komitejas locekļi ar Revīzijas palātas locekļiem apspriež viņu politiskās prioritātes, Revīzijas palātas gada darba programmu,

detalizētu sadarbības kārtību utt. Parlaments ikgadējās rezolūcijās par Revīzijas palātas budžeta izpildes apstiprināšanu sniedz arī ieteikumus par šiem jautājumiem.

Jāpiemin arī tas, ka CONT komiteja veic Revīzijas palātas locekļu amata kandidātu uzklaušāšanu. Turklāt Revīzijas palātas kompetence palīdz EP deputātiem izstrādāt tiesību aktu projektus finanšu jautājumos.

Rudolfs Verdins
05/2019

